

PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

**Iryna Bovsunivska, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Public Management
and Administration**

*State Non-Commercial Company
«State University «Kyiv Aviation Institute»
Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-552-5-28>

DIGITAL TRANSFORMATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF MARKET ECONOMY REFORM

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасні виклики глобалізації, інформаційної революції та стрімкого розвитку цифрових технологій кардинально змінюють підходи до державного управління. Цифрова трансформація не лише покращує ефективність державних інституцій, а й сприяє реформуванню ринкової економіки, забезпечуючи прозорість, конкурентоспроможність і підзвітність державного сектору. Цифрова трансформація державного управління – це процес застосування цифрових технологій для оптимізації адміністративних процесів, підвищення ефективності прийняття рішень та покращення взаємодії між державою, громадянами та бізнесом.

Ключові аспекти цифрової трансформації: автоматизація державних послуг (е-урядування, електронний документообіг, цифрові реєстри); прозорість і підзвітність (блокчейн, відкриті дані, онлайн-моніторинг); залучення громадськості (цифрові платформи для громадських ініціатив, електронні петиції); розвиток цифрової економіки (електронна комерція, фінансові технології, індустрія 4.0).

Основні напрямки цифрової трансформації

1. Електронне урядування (e-Government). Приклад: система «Дія» в Україні, що забезпечує надання цифрових послуг громадянам

та бізнесу без необхідності фізичного відвідування державних установ.

2. Цифрові фінанси та блокчейн. Приклад: використання блокчейн-технологій у сфері державних закупівель (ProZorro).

3. Розумні міста (Smart City). Приклад: впровадження розумного освітлення, цифрового управління транспортом та моніторингу екологічної ситуації у Києві.

4. Електронне правосуддя. Приклад: система «Електронний суд», що дозволяє подавати позови онлайн та слідкувати за судовими процесами дистанційно.

Вплив цифрової трансформації держави на ринкову економіку

1. *Підвищення ефективності державного управління та боротьба з корупцією.* Цифровізація мінімізує людський фактор у процесах прийняття рішень, зменшуючи корупційні ризики. Наприклад, запровадження відкритих державних даних дозволяє громадськості контролювати витрати бюджету.

2. *Створення сприятливих умов для бізнесу.* Автоматизація дозвільних процедур та спрощення реєстрації підприємств сприяє розвитку підприємництва. Наприклад, в Україні реєстрація ФОП через додаток «Дія» займає кілька хвилин.

3. *Залучення інвестицій та розвиток цифрових ринків.* Цифрова економіка стимулює появу нових секторів, таких як фінтех, електронна комерція, інтернет речей (IoT), що збільшує конкурентоспроможність країни.

Міжнародний досвід цифрової трансформації державного управління в контексті реформування ринкової економіки

Цифрова трансформація державного управління є ключовим фактором модернізації державних інституцій та ефективного реформування ринкової економіки. Використання цифрових технологій дозволяє забезпечити прозорість, підвищити ефективність державного управління та сприяти економічному зростанню. У цьому розділі розглядається міжнародний досвід цифрової трансформації, ключові моделі, успішні практики та їхній вплив на розвиток економіки.

Міжнародний досвід свідчить про наявність кількох ключових моделей цифрової трансформації [1]:

– Скандинавська модель (Данія, Швеція, Норвегія) – акцент на електронному уряді, безпаперових процесах, цифровій ідентифікації та загальнодержавних базах даних.

– Азійська модель (Сінгапур, Південна Корея, Китай) – активне використання штучного інтелекту, автоматизація державних послуг та інтеграція «розумних» міст.

– Англо-американська модель (США, Велика Британія, Канада) – розвиток електронних платформ для взаємодії громадян з державою, децентралізація даних та стимулювання стартапів у сфері GovTech.

– Континентально-європейська модель (Німеччина, Франція, Естонія) – акцент на кібербезпеці, відкритих даних та електронній взаємодії громадян із державою.

Ключові аспекти успішної цифрової трансформації

1) *Електронне урядування.* Однією з головних складових цифрової трансформації є запровадження систем електронного уряду. Естонія є зразковим прикладом, адже її система e-Estonia включає цифрові ідентифікаційні картки, платформу X-Road для обміну даними між державними структурами, електронне голосування та програму e-Residency для залучення міжнародного бізнесу [1].

2) *Big Data та штучний інтелект у державному управлінні.* Сінгапур активно застосовує Big Data та AI для прогнозування потреб населення, управління трафіком та планування бюджетних витрат. Наприклад, система Virtual Singapore аналізує урбаністичні дані для покращення міської інфраструктури [1].

3) *Діджиталізація публічних послуг.* Данія впровадила систему NemID, яка дозволяє громадянам отримувати державні послуги, підписувати документи та взаємодіяти з банками через єдину цифрову ідентифікацію [1].

4) *Розвиток кібербезпеки.* Німеччина активно працює над посиленням кібербезпеки через Федеральне агентство з інформаційної безпеки (BSI), що захищає державні IT-інфраструктури та персональні дані громадян [1].

Вплив цифрової трансформації на економіку

Цифрова трансформація державного управління має безпосередній вплив на реформування ринкової економіки. Зокрема:

1) Зниження витрат на державне адміністрування – автоматизація процесів дозволяє скоротити бюрократичні витрати (наприклад, у Великій Британії запровадження цифрових послуг дозволило заощадити понад 4 млрд. фунтів стерлінгів).

2) Зростання інвестицій у цифрову економіку – країни, що впровадили цифрові технології, залучають більше інвестицій.

Наприклад, Естонія завдяки цифровій економіці створила понад 1 000 стартапів.

3) Прозорість та зменшення корупції – цифрові платформи дозволяють мінімізувати корупційні ризики. В Україні запровадження системи Pro2020 дозволило заощадити мільярди гривень на державних закупівлях.

Виклики та перспективи цифрової трансформації державного управління в Україні в контексті реформування ринкової економіки

Основні виклики: недостатній рівень цифрової грамотності населення; кібербезпека та захист персональних даних; опір змінам з боку традиційних бюрократичних структур; недостатнє фінансування IT-інфраструктури.

Перспективні напрями розвитку: інвестування у цифрову освіту державних службовців; розвиток штучного інтелекту в адміністративних процесах; розширення міжнародного співробітництва у сфері цифрової економіки; інтеграція блокчейн-рішень у державне управління.

Враховуючи міжнародний досвід, для успішної цифрової трансформації державного управління в Україні необхідно:

1) Продовжити розвиток цифрової ідентифікації та електронного документообігу – розширити функціональність «Дії» та інтегрувати більше послуг.

2) Забезпечити кібербезпеку – впровадити міжнародні стандарти безпеки для захисту персональних даних.

3) Розширити використання Big Data та AI – застосовувати аналітичні платформи для ухвалення управлінських рішень.

4) Масштабувати успішні практики цифровізації – розширити проекти електронного врядування в регіонах.

5) Стимулювати GovTech-стартапи – підтримати розвиток технологічних компаній, які пропонують рішення для цифрової трансформації державного сектору.

Цифрова трансформація державного управління є ключовим фактором реформування ринкової економіки. Вона сприяє ефективному використанню державних ресурсів, зниженню корупції, покращенню умов для бізнесу та економічному зростанню. Незважаючи на виклики, Україна має значний потенціал для подальшого розвитку цифрового врядування та інтеграції в глобальні цифрові ринки. Розбудова цифрової держави потребує комплексного підходу, включаючи модернізацію законодавства, розширення

доступу до цифрових технологій та залучення громадськості до процесів прийняття рішень.

Література:

1. UN E-Government Survey 2024. Gearing E-Government to support transformation towards sustainable and resilient societies URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024> (дата звернення: 22.03.2025).